

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINACIJSKIH USLUGA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Nadzor nebankovnog financijskog sektora u Republici Hrvatskoj od 01. siječnja 2006. u nadležnosti je Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija).

Temeljni su ciljevi Agencije promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora. U ostvarivanju se svojih ciljeva Agencija rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja među sudionicima financijskog tržišta i izvješćivanja potrošača.

Prema Zakonu o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05 i 154/11, dalje u tekstu: Zakon) Agencija je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih ovim i drugim zakonima, odgovorna Hrvatskom saboru. Uprava se Agencije sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik, a predsjednika i članove Uprave Agencije imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Ujedno, predsjednik Uprave i zastupa Agenciju te rukovodi njenim radom. Također, predsjednik imenuje svog zamjenika iz reda ostalih članova. Predsjednik i članovi Uprave imenuju se na razdoblje od šest godina od dana imenovanja i mogu biti imenovani ponovno na istu funkciju.

Ovim se Zakonom predlaže na novi način urediti unutarnje ustrojstvo Agencije na način da se ono uskladi sa Zakonom o ustanovama kao temeljnim propisom koji uređuje sve ustanove, uključujući agencije kao pravne osobe s javnim ovlastima. Slijedom toga predlaže se u Agenciji ustrojiti Upravno vijeće od pet članova od kojih je jedan predsjednik i koje na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenuje i razrješava Hrvatski sabor. Upravno bi vijeće imalo ovlasti donošenja odluka iz djelokruga i nadležnosti Agencije. Nadalje, predlaže se ustrojiti glavnoga tajnika kao izvršno tijelo Agencije koji bi obavljao poslovodstvo Agencije, odnosno zastupao Agenciju prema trećima i rukovodio njezinim unutarnjim radom. Predlaže se da glavnoga tajnika imenuje i razrješava Upravno vijeće.

Ovim predloženim modelom usklađuje se unutarnje ustrojstvo Agencije s redovitim ustrojem ustanova, odnosno agencija, po kojem je upravljanje, u konkretnom slučaju donošenje odluka iz nadležnosti i djelokruga Agencije, razdvojeno od dnevnoga operativnog, odnosno izvršnog posla rukovođenja službom Agencije. Ovakav model upravljanja uveden je u hrvatski sustav zakonom koji uređuje ustanove (sustav upravnih vijeća i ravnatelja), ali i zakonom koji uređuje trgovačka društva (tzv. monistički model sustava upravnih odbora i izvršnih direktora).

Nadalje, ovim se Zakonom usklađuju odredbe vezane za državni proračun kao i izričaj s važećim zakonodavnim okvirom koji uređuje financijsko tržište, a temeljem kojih propisa Agencija ima

ovlasti donošenja provedbenih propisa te nadzora i kontrole odnosno izdavanja dozvola, odobrenja, licencija i suglasnosti.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva iz državnog proračuna.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora propisana je mogućnost donošenja zakona i po hitnom postupku kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu.

Kako se ovim Zakonom uređuje pitanje redovnog djelovanja Agencije na način da se uređuju pitanja upravljanja Agencijom kojim se odredbe važećega Zakona usklađuju s ustrojstvom koji je propisan za ustanove, a zbog rokova koji su privremeno uređeni Uredbom o dopuni Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 154/11) predlaže se donošenje po hitnom postupku i iz istoga razloga predlaže se stupanje na snagu danom objave u Narodnim novima.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINACIJSKIH USLUGA

Tekst prijedloga ovoga Zakona dostavlja se u obliku Konačnog prijedloga Zakona u skladu s prijedlogom za provedbu hitnog postupka u postupku njegovog donošenja.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

Članak 1.

U Zakonu o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05 i 154/11) članak 4. mijenja se i glasi:

"Članak 4.

- (1) Agencijom upravlja Upravno vijeće, koje se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik.
- (2) Predsjednika i članove Upravnog vijeća Agencije imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.
- (3) Agenciju zastupa i njome rukovodi glavni tajnik Agencije koji organizira te vodi rad i poslovanje Agencije sukladno ovom Zakonu i Statutu Agencije.
- (4) Upravno vijeće Agencije imenuje i razrješava glavnog tajnika Agencije. Imenovanje glavnog tajnika provodi se po provedenom javnom natječaju, na mandat od šest godina, a na koji se može biti ponovno imenovan.
- (5) Upravno vijeće zastupa Agenciju prema glavnom tajniku Agencije. Razrada poslova, uvjeti za imenovanje koje mora ispunjavati glavni tajnik te ostali odnosi Upravnog vijeća i glavnog tajnika propisat će se Statutom Agencije."

Članak 2.

U članku 8. stavku 1. iza riječi: "nadležnosti Agencije" dodaju se riječi: "iz članka 15. ovoga Zakona".

U stavku 3. druga rečenica briše se.

Članak 3.

Članak 15. mijenja se i glasi:

"Članak 15.

U obavljanju javnih ovlasti Agencije Upravno vijeće ovlašteno je:

- 1) donositi provedbene propise temeljem ovoga Zakona, zakona koji uređuju tržište kapitala, investicijske i druge fondove, preuzimanje dioničkih društava, mirovinska osiguravajuća društva, osiguranje i reosiguranje te financijske usluge, kao i drugih zakona kada je to tim zakonima ovlaštena,
- 2) obavljati nadzor nad poslovanjem subjekata nadzora utvrđenih u propisima iz točke 1. ovoga članka i nalogati mjere za uklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti,
- 3) izdavati dozvole, odobrenja, licencije i suglasnosti za koje je ovlaštena temeljem posebnih propisa iz točke 1. ovoga članka,
- 4) poticati, organizirati i nadgledati mjere za učinkovito funkcioniranje financijskih tržišta,

- 5) voditi knjige, evidencije i registre u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa iz točke 1. ovoga članka,
- 6) predlagati inicijative za donošenje zakona i drugih propisa i informirati javnost o načelima po kojima djeluju financijska tržišta,
- 7) donositi podzakonske akte radi propisivanja uvjeta, načina i postupaka za jedinstveno obavljanje nadzora unutar svog djelokruga i nadležnosti, te poduzimati druge mjere i obavljati druge poslove u skladu sa zakonskim ovlaštenjima,
- 8) izvješćivati ostala nadzorna, upravna i pravosudna tijela o svim pitanjima koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i djelokruga, povodom postupaka koja se vode pred tim tijelima a u vezi su s postupcima iz djelokruga i nadležnosti Agencije."

Članak 4.

U članku 20. stavak 5. briše se te stavci 6. i 7. postaju stavci 5. i 6.

Novi stavak 5. mijenja se i glasi:

"(5) Višak prihoda nad rashodima na kraju proračunske godine uplaćuje se u državni proračun."

Članak 5.

U cijelom tekstu Zakona pojam "Uprave" u određenom padežu zamjenjuju se pojmom "Upravnog vijeća" u određenom padežu.

Članak 6.

(1) Vlada Republike Hrvatske predložit će Hrvatskom saboru kandidate za predsjednika i članove Upravnog vijeća Agencije u roku petnaest dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Član Uprave Agencije i privremeni predsjednik Uprave Agencije nastavlja zastupati Agenciju i rukovoditi njenim radom, osim ovlasti donošenja odluka vezanih za poslove iz članka 15. Zakona, do dana imenovanja predsjednika i članova Upravnog vijeća Agencije kada mu prestaju ove dužnosti.

(3) Statut i opće akte sukladne odredbama ovoga Zakona Agencija donosi u roku 30 dana od dana imenovanja Upravnog vijeća Agencije.

(4) Do donošenja Statuta i općih akata iz stavka 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju Statut i opći akti Agencije doneseni do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 7.

(1) Upravno vijeće Agencije provest će postupak za imenovanje glavnog tajnika Agencije u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do imenovanja glavnog tajnika Agencije njegove poslove obavlja predsjednik Upravnog vijeća Agencije.

Članak 8.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o dopuni Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 154/11).

Članak 9.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

VI. OBRAZLOŽENJE TEKSTA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Odredbama ovoga članka predlaže se novo unutarnje ustrojstvo Agencije. Naime, odredbama važećega članka 4. Zakona, unutarnje ustrojstvo Agencije uređeno je sukladno Zakonu o trgovačkim društvima na način da Agencija ima Upravu koju čini pet članova od kojih je jedan predsjednik, a koja donosi sve odluke iz djelokruga i nadležnosti Agencije. Također, predsjednik Uprave rukovodi i zastupa Agenciju.

Ovim se izmjenama predlaže novi ustroj na način da Agencija ima Upravno vijeće koje se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik i ono donosi sve odluke iz djelokruga i nadležnosti Agencije dok poslovođstvom Agencije rukovodi glavni tajnik Agencije kojeg imenuje Upravno vijeće na razdoblje od šest godina. Ovim prijedlogom unutarnji ustroj Agencije uređuje se sukladno zakonu koji uređuje ustanove.

Uz članak 2.

Odredbe ovoga članka predlažu se radi jasnoće i preciznosti u primjeni Zakona. Naime, dopunama u članku 8. važećega Zakona jasno se upućuje na nadležnost i djelokrug Upravnog vijeća u smislu ovlasti za donošenje odluka.

Uz članak 3.

Odredbama ovoga članka kojim se mijenja članak 15. važećega Zakona usklađuje se tekst s trenutnim stanjem koje uređuje zakonodavni okvir kojim se uređuje financijsko tržište, a temeljem kojih je propisa Agencija nadležna za donošenje provedbenih propisa kao i za nadzor te izdavanje dozvole, odobrenja, licencije i suglasnosti subjektima nadzora.

Uz članak 4.

Odredbama ovoga članka predlaže se izmjena u članku 20. važećega Zakona na način da se višak prihoda na kraju proračunske godine uplaćuje u državni proračun.

Uz članak 5.

Odredbama ovoga članka nomotehnički se uređuje cijeli tekst Zakona na način da se odredbe Zakona koje su se odnosile na Upravu Agencije sada primjenjuju na Upravno vijeće Agencije.

Uz članak 6. i 7.

Predloženim se odredbama uređuju prijelazne i završne odredbe na način da se uređuju rokovi u kojima je Vlada Republike Hrvatske dužna Hrvatskom saboru predložiti kandidate za predsjednika i članove Upravnog vijeća Agencije koje imenuje Hrvatski sabor. Također, uređuje se i pitanje upravljanja Agencijom do imenovanja Upravnog vijeća Agencije, kao i obveze Upravnog vijeća za

donošenjem Statuta i drugih općih akata Agencije i određivanja roka u kojem je Upravno vijeće dužno imenovati glavnog tajnika Agencije.

Uz članak 8. i 9.

Odredbama ovih članaka uređuje se prestanak važenja Uredbe o dopuni Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 154/11) kojim je privremeno uređeno rukovođenje Agencijom i to s danom stupanja na snagu ovoga Zakona. Stupanje na snagu ovoga Zakona određeno je danom objave u Narodnim novima, a vezano uz krajnji rok iz Uredbe o dopuni Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 154/11), a zbog imenovanja novoga Upravnoga vijeća Agencije.

VII. ODREDBE VAŽEĆEGA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Članak 4.

- (1) Agencija ima Upravu koja se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik.
- (2) Predsjednika i članove Uprave Agencije imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.
- (3) Predsjednik Uprave zastupa Agenciju i rukovodi njenim radom.
- (4) Predsjednik Uprave Agencije imenuje svog zamjenika iz reda ostalih članova.
- (5) Ako predsjedniku Uprave Agencije dužnost prestaje u razdoblju kada Hrvatski sabor ne zasjeda, a Hrvatski sabor prethodno nije imenovao novog predsjednika Uprave, Vlada Republike Hrvatske privremeno će imenovati predsjednika Uprave Agencije koji će ovu dužnost obnašati do imenovanja novog predsjednika ali ne duže od 30 dana od dana privremenog imenovanja.
- (6) Privremeno imenovani predsjednik Uprave Agencije iz stavka 5. ovoga članka zastupa Agenciju i rukovodi njenim radom, osim ovlasti donošenja odluka vezanih za poslove iz članka 15. ovoga Zakona.

Članak 8.

- (1) Sve odluke iz djelokruga i nadležnosti Agencije, Uprava donosi na sjednicama većinom od najmanje tri glasa s tim da predsjednik ili član Uprave Agencije ne mogu biti suzdržani od glasovanja.
- (2) Tri člana Uprave Agencije čine kvorum potreban za donošenje odluka, a svakoj sjednici Uprave Agencije obvezno mora prisustvovati predsjednik ili u njegovoj odsutnosti zamjenik.
- (3) Opći akti Agencije prije stupanja na snagu objavljuju se u »Narodnim novinama«. Svi pojedinačni akti Agencije kojima se odlučuje o nečijim pravima ili obvezama, objavljuju se nakon njihove konačnosti u »Narodnim novinama«.
- (4) Ako Agencija ocijeni da objava pojedinačnog akta ne bi bitno utjecala na interese korisnika financijskih usluga, takav se akt ne mora objaviti ili se može objaviti samo njegova izrijeka.

Članak 15.

U obavljanju svojih javnih ovlasti, Agencija je ovlaštena:

1) Donositi propise o provedbi ovoga Zakona, Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, Zakona o preuzimanju dioničkih društava, Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakona o Umirovljeničkom fondu, Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, Zakona o osiguranju, Zakona o posredovanju i zastupanju u osiguranju i drugih zakona kada je zakonom ovlaštena.

2) Obavljati nadzor nad poslovanjem:

- burzi i uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava i izdavatelja vrijednosnih papira,
- društava za upravljanje investicijskim, privatizacijskim investicijskim i mirovinskim fondovima, investicijskim fondovima, privatizacijskim investicijskim fondovima, mirovinskim fondovima, Fondom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljeničkim fondom,
- brokerskih društava, brokera i investicijskih savjetnika,
- institucionalnih ulagatelja,
- Središnje depozitarne agencije,
- Središnjeg registra osiguranika,
- društava za osiguranje, mirovinskih osiguravajućih društava, zastupnika i posrednika u osiguranju,

– pravnih osoba koje se bave poslovima leasinga i faktoringa, osim ako ih banke obavljaju unutar svoje registrirane djelatnosti, a sve u skladu s ovim Zakonom i zakonima koji reguliraju predmetnu materiju.

3) Nalagati mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

4) Izdavati i oduzimati:

– dozvole, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o tržištu vrijednosnim papirima, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o privatizacijskim investicijskim fondovima, Zakonom o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakonom o Umirovljeničkom fondu i Zakonom o preuzimanju dioničkih društava,

– licencije, autorizacije, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje i

– odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o osiguranju, Zakonom o posredovanju i zastupanju u osiguranju, Pravilnikom o uvjetima za dobivanje ovlaštenja za obavljanje aktuarskih poslova i Pravilnikom o uvjetima za dobivanje ovlaštenja za obavljanje poslova za posredovanje i zastupanje u osiguranju.

5) Poticati, organizirati i nadgledati mjere za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta.

6) Voditi knjige i registre u skladu s odredbama ovoga Zakona i zakona navedenih u točki 1. ovoga članka.

7) Pokretati inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa i informirati javnost o načelima po kojima djeluje financijsko tržište.

8) Donositi podzakonske akte radi propisivanja uvjeta, načina i procedura za jedinstveno obavljanje nadzora unutar svog djelokruga i nadležnosti.

9) Davati mišljenje o provedbi ovoga Zakona i posebnih zakona iz točke 1. ovoga članka na zahtjev stranaka u postupku ili osoba koje dokažu svoj pravni interes.

10) Poduzimati druge mjere i obavljati druge poslove u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

11) Izvješćivati ostala nadzorna, upravna i pravosudna tijela o svim pitanjima koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i djelokruga, povodom postupaka koja se vode pred tim tijelima a u svezi su s postupcima iz djelokruga i nadležnosti Agencije.

Članak 20.

(1) Agencija se financira:

- iz sredstava državnog proračuna,
- iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora i
- iz naknada za pružene usluge iz nadležnosti djelokruga Agencije.

(2) Agencija je obvezna za svaku kalendarsku godinu sastaviti plan prihoda i rashoda i dostaviti ga Ministarstvu financija.

(3) Za financiranje Agencije iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, najviša naknada može iznositi 0,8 o/oo (tisućinki) s tim da će Agencija posebnim pravilnikom za svaku godinu odrediti izračun i visinu naknade, način i izvršenje naplate naknade.

(4) Naplaćene administrativne pristojbe od Agencije, uplaćuju se u korist državnog proračuna Republike Hrvatske.

(5) Pomoći ili donacije koje primi Agencija od tijela i fondova Europske unije radi unapređenja stručne ili tehničke razine djelatnosti, ne spadaju u godišnji plan prihoda i rashoda Agencije.

(6) U slučaju kad naplaćena naknada u ukupnim prihodima Agencije premaši rashode, višak sredstava čini prihod za sljedeću kalendarsku godinu.

(7) U slučaju kad naplaćena naknada u ukupnim prihodima nije dostatna za pokriće rashoda, manjak sredstva nadoknađuje se od planiranih prihoda iz državnog proračuna.